

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא צה.

עין משפט
נר מצוה

ה א מיי פ"ח מהלכות
סדרות ה' ג וי"ב
מח' סאלה ופקדון הלכה
א סנה עשין פט טושי"ע
ח"מ פ"י שמו פט"ו א:

תורה אור השלם
1 ובי ישאל איש מעם
רעהו ונשבר או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
2 אם בעליו עמו לא
ישלם אם שוכר הוא פ"א
בשקרו: שמות כב יד

דאפשר למיטרה ואתווי. ור"מ ונילף משבועה וי"ל דשבועה
לא אפשר כולי האי למיטרה ואתווי: שואל שחייב
בשבורה ומתה. פיר' דהכונס (ב"ק דף ק"ז ע"ב) ובהמפקיד
(לעיל דף ק"מ ע"ב): הניחא דאית דאית ליה דיו. מימנה
דנפקר כילד היגל (ב"ק דף ק"ז ע"ב) וי"ל
מוכח דהיכא דלא מיפוך ק"ו לנכ"ע
אמרינן דיו והכא לא מיפוך * וי"ל
משום דהתם ס"ד מעיקרא דפליגי
אפי' היכא דלא מיפוך קאמר הניחא
כו' וה"ל אשכחן לעיל ב"ק (דף ק"ז ע"ב):
ובהמקבל (לקמן דף ק"י): דקאמר
הניחא למ"ד דמני לוקח מסלק ליה
לבע"ח אלא למ"ד דלא מני מסלק ליה
מאי איכא למימר והיינו רמי זב
חמא דסבר מעיקרא דריש מי שהיה
נשוי (כמוות דף א'): למימר דלא מני
מסלק ליה ולא קאי הכי ופילו הכי
קאמר אלא למ"ד כו': וי"ל מוסרי
ע"ז ענין ראשון. והשמא לא נריך
מו ק"ו לתיב שאל בגניבה ואבידה
משומר שזכר: איתמר פשיעה

HebrewBooks.org © Moznain Publishers. No commercial use allowed.

עד שיפרוט לך הכתוב יחדו. כמו שפרט לך הכתוב (דברים
כג) בחורש שור וחמור דמדאליטריך למיכתב יחדו שמעין דאי
לא כתביה הוה משמע שלא יחרוש לא צזור ולא צמור. ואביו
ואמו קלל דריש ליה כסנהדרין (דף פ"ה): להביא את המקלל לאחר
מיתה: סברא הוה. דנשבר כלל
מת נמי מחייב דהוה ליה קטלה
פלגא: האמר גניבה ואבידה
דאפשר למיטרה ואתווי. ואיכא
למימר יחזור בעליה אחריה אולי
תמצא: טענה. פירכא: מאי אין
לו עליו טענה. מאי יש לו לתנא
להשיב דאליטריך לתנא לשמועין
דאינה טענה: בטוען טענה לסטין
מוזין. לטעין מיפטר בתשלומין
הו אונס ככל אס טענת גנב הו
לענין כפל אס נשבע וצלו עדים
שהיה אצלו תאמר בשואל שאינו צל
לידי כפל דכי טעין ואמר לסטים
מוזין צל עלי וטנל מחייב את עלמנו
צקן: אפי' אין זו טענה דקרינא
דמחייבת ליה לשואל מכי טעין לסטים
מוזין נטלה ואפילו לא נשבע לשקר
עדיפא להיות חמורה מש"ש הנה
לידי כפל אס כפר ונשבע על כך
לשקר ואס אמת אמר פטור מן
הקין: גולן הוה. ואפי' נשבע ש"ש
על כך לשקר ומצא שהיה אצלו לא
מחייב כפל שאין כפל אלא בגונב או
צפטר עלמנו טענת גנב שאומר
נגנבה ממני ונשבע וצלו עדים ואין
זאת אלא בש"ח שפטור בגניבה:
אשכחן לחיוב. גניבה ואבידה בשואל
לחייב צשאין בעליו עמו: לפטור
מנלן. שאס בעליו עמו פטור: גמר
מש"ש. מה ש"ש צבעלים פטור
בגניבה ואבידה אף שואל צבעלים
פטור: גמיה חיובה דש"ש. דהיינו
גניבה ואבידה: מחיובא דשואל.
משבורה ומתה דשואל: מה לש"ש.
דיו הוה שהיה צבעלים פטור אף על
הגניבה ואבידה אע"פ שאינו אונס
שכן היקל צו הכתוב לפוטרו משבורה
ומתה שלא צבעלים: האמר בשואל
שיפטר צבעלים על גניבה ואבידה
שהיה החמיר צו לחייב על צבורה
ומתה שלא צבעלים: אלא גניבה
ואבידה בשואל מנלן. כלומר אלא
הכי ילפינן לה צבעלים לפטור
גניבה ואבידה בשואל לחיובא שלא
צבעלים מנלן דילפינן מש"ש וכיון
דהתם ילפינן דיו לצל מן הדין
להיות כדיון דהיינו שואל דילפינן
בחיובא מק"ו משומר שכר להיות
כעין ש"ש מה להלן צבעלים פטור
דהא ילפת ליה צהיקשא דילמד
עליון מתחתון אף כאלן צבעלים
פטור: למאן דלית ליה דיו. ר'
טרפון צפרכ כילד צ"ק (דף ק"ה):

עד שיפרוט לך הכתוב יחדו. כמו שפרט לך הכתוב (דברים
כג) בחורש שור וחמור דמדאליטריך למיכתב יחדו שמעין דאי
לא כתביה הוה משמע שלא יחרוש לא צזור ולא צמור. ואביו
ואמו קלל דריש ליה כסנהדרין (דף פ"ה): להביא את המקלל לאחר
מיתה: סברא הוה. דנשבר כלל
מת נמי מחייב דהוה ליה קטלה
פלגא: האמר גניבה ואבידה
דאפשר למיטרה ואתווי. ואיכא
למימר יחזור בעליה אחריה אולי
תמצא: טענה. פירכא: מאי אין
לו עליו טענה. מאי יש לו לתנא
להשיב דאליטריך לתנא לשמועין
דאינה טענה: בטוען טענה לסטין
מוזין. לטעין מיפטר בתשלומין
הו אונס ככל אס טענת גנב הו
לענין כפל אס נשבע וצלו עדים
שהיה אצלו תאמר בשואל שאינו צל
לידי כפל דכי טעין ואמר לסטים
מוזין צל עלי וטנל מחייב את עלמנו
צקן: אפי' אין זו טענה דקרינא
דמחייבת ליה לשואל מכי טעין לסטים
מוזין נטלה ואפילו לא נשבע לשקר
עדיפא להיות חמורה מש"ש הנה
לידי כפל אס כפר ונשבע על כך
לשקר ואס אמת אמר פטור מן
הקין: גולן הוה. ואפי' נשבע ש"ש
על כך לשקר ומצא שהיה אצלו לא
מחייב כפל שאין כפל אלא בגונב או
צפטר עלמנו טענת גנב שאומר
נגנבה ממני ונשבע וצלו עדים ואין
זאת אלא בש"ח שפטור בגניבה:

עד שיפרוט לך הכתוב יחדו. כמו שפרט לך הכתוב
יחדו. כדכר שהולך
לפטור ככלאס ככתוב לא
תחרוש שור וצמור ופרט
צו יחדיו. שלא תאמר אסור
לחרוש שור לצלו וצמור
לצלו (סנהדרין כ"ו) מפרט
לך שמע מינה דאי לא
הו יחדיו הוה משמע
שור לצלו וצמור לצלו,
והא אביו דריש דהשקן
נמי או אביו או אמו,
ופירא לאחרי לומר מימנה
(שם פ"ה). אף ליה שרייה
שואל חייב. אלא בשבורה
ומתה. שהן אונס (ב"ק
כ"ו). ומה שומר שכר
בשפטור משבורה ומתה.
דמתיב ביה ומת או נשבר או
נכניה. ומתיב נתיב טענת
ה' שהיה צו עשה. חייב
בגניבה ואבידה. דמתיב
ביה אס גנב יגנב וגו' (שם).
מה לשומר שכר שוכר
משלם תשלומי כפל
כו'. תאמר בשואל שאין צו
כפל לטול. דהא מחייב
צלו. דמתיב והשכר או
מת, ובי נמי טעין לפטים
מוזין עליו הימנו הוה
מחייב נשפיה צקנה. ומי
שאינו צל לגונב את הקין
לא יעלם כפל (שם). קורא
דשואל עדיפא. שואל
עדין שמתחייב בשבורה
ומתה צלל שום טענת
שקר. משומר שכר שפטור
עליו. ואע"פ שיש בשומר
שכר כפל בטוען טענת
לפטים מוזין. אין זה חומה,
דכפל אינו בטוען עד
שנשבע לשקר שנגנבה היינו
ואחר כך כלא עדים צפרכ
מחובה (כ"ג). הלך קאמר
משום טענה הוה קדושה
רתמא (שם). לפטים
מוזין גדולן הוה. וטענת
אונס פטור נשפיה וכל
בטוען טענת גנב הוה
דכתב ביה רתמא דמתיב
וגונב מביט הוה (שם)
(שם). פשיעה בבעלים כו'
חד אמר חייב. שלא
נאמרה פטור צבעלים אלא
בשואל וצמור שזר. שחונן
כלל פשיעה. אכל שומר
חנם שחייבו אינו אלא
צפשיעה אינו פטור משום
בעליו עמו. הוהיל ופשה
(לעיל פ"ה).

גליון הש"ם

תוס' ד"ה הניחא וכו'
וי"ל שבוש. עיין משנות
היב"ש סימן פ"ב (רמב"ם):

מוסף רש"י

עד שיפרוט לך הכתוב
יחדו. כדכר שהולך
לפטור ככלאס ככתוב לא
תחרוש שור וצמור ופרט
צו יחדיו. שלא תאמר אסור
לחרוש שור לצלו וצמור
לצלו (סנהדרין כ"ו) מפרט
לך שמע מינה דאי לא
הו יחדיו הוה משמע
שור לצלו וצמור לצלו,
והא אביו דריש דהשקן
נמי או אביו או אמו,
ופירא לאחרי לומר מימנה
(שם פ"ה). אף ליה שרייה
שואל חייב. אלא בשבורה
ומתה. שהן אונס (ב"ק
כ"ו). ומה שומר שכר
בשפטור משבורה ומתה.
דמתיב ביה ומת או נשבר או
נכניה. ומתיב נתיב טענת
ה' שהיה צו עשה. חייב
בגניבה ואבידה. דמתיב
ביה אס גנב יגנב וגו' (שם).
מה לשומר שכר שוכר
משלם תשלומי כפל
כו'. תאמר בשואל שאין צו
כפל לטול. דהא מחייב
צלו. דמתיב והשכר או
מת, ובי נמי טעין לפטים
מוזין עליו הימנו הוה
מחייב נשפיה צקנה. ומי
שאינו צל לגונב את הקין
לא יעלם כפל (שם). קורא
דשואל עדיפא. שואל
עדין שמתחייב בשבורה
ומתה צלל שום טענת
שקר. משומר שכר שפטור
עליו. ואע"פ שיש בשומר
שכר כפל בטוען טענת
לפטים מוזין. אין זה חומה,
דכפל אינו בטוען עד
שנשבע לשקר שנגנבה היינו
ואחר כך כלא עדים צפרכ
מחובה (כ"ג). הלך קאמר
משום טענה הוה קדושה
רתמא (שם). לפטים
מוזין גדולן הוה. וטענת
אונס פטור נשפיה וכל
בטוען טענת גנב הוה
דכתב ביה רתמא דמתיב
וגונב מביט הוה (שם)
(שם). פשיעה בבעלים כו'
חד אמר חייב. שלא
נאמרה פטור צבעלים אלא
בשואל וצמור שזר. שחונן
כלל פשיעה. אכל שומר
חנם שחייבו אינו אלא
צפשיעה אינו פטור משום
בעליו עמו. הוהיל ופשה
(לעיל פ"ה).

פטור אף גניבה ואבידה דשואל נמי בבעלים פטור הניחא למאן דאית ליה
דיו אלא למאן דלית ליה דיו מאי איכא למימר אלא אמר קרא
וכי ישאל וי"ו מוסרי על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון ותחתון מעליון
איתמר פשיעה בבעלים פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר חייב וחד
אמר פטור מ"ד חייב קסבר מ' מקרא נדרש לפניו ולא לפני פניו הלכך אם
בעליו עמו אשומר חנם לא כתיב ופשיעה נמי בשומר שכר ובשואל לא
כתיב הלכך בשומר שכר ובשואל לחיוב אתיא בקל וחומר משומר חנם
אבל בבעלים לפטור אף בשומר שכר ובשואל לא מ"ט כי כתיב אם
בעליו עמו לא ישלם אשואל ואשומר שכר אהנך חיובי דכתיב בהו
בהדיא הוה דמיכתב מ"ד פטור קסבר מקרא נדרש לפניו ולפני פניו וכי
כתיב אם בעליו עמו אשומר חנם נמי כתיב תנן השואל הפרה ושאל בעליה
עמה השואל הפרה ושכר בעליה עמה שאל בעליה או שכרין ואחר כך שאל
הפרה ומתה פטור ואילו ש"ח לא קתני ולמעמך ש"ש מי קתני אלא תנא מילתא
דכתיבא

גניבה ואבידה דשואל מה שצורה ומתה דשואל צבעלים פטור אף חיובא
דשומר שכר מעליון מה שומר שכר חייב בגניבה ואבידה שלא צבעלים אף שואל כן ומתה ש"ש צבעלים פטור
אף שואל כן ואין משיבין על הדיקא: פשיעה צבעלים. אחד מן השומרים שפשה כשהיו צעלים צמלאכמו: מקרא. אס בעליו עמו
(שמות כג): נדרש לפניו. אשומר שכר צהיקשא: ולא לפני פניו. אש"ח דפרשיות של ש"ח ושל ש"ש לא איתקש צו"ו ימיה דלא כתיב
וכי יתן צש"ש: אש"ח. דמתיב ביה פשיעה על כל דבר פשע: לחיובא. לחייבו שלא צבעלים פשיעה: אכל לפוטרו. לא. כלומר אפי' צש"ש
ושואל לא הוה פטור דכי גמרינן פשיעה צבעלים צש"ש וצשואל צק"ו משומר חנם דחייב לגמרי הוה צין צבעלים צין שלא צבעלים דכי כתיב
אס בעליו עמו: אהנך חיובי דכתיב צש"ש וצשואל הוה דכתיב אכל אפשיעה דלא כתיבא צבו דהדיא לא שנא צבעלים ל"ש לא צבעלים: מקרא
נדרש. צממיכות הפרשיות ואע"פ שאין היקש מפורש צהן: השואל אס הפרה גרסינן צמרויהו. ולא גרסי' השוכר גני פרה אלא
גני צעלים: ואילו שומר חנם דפרה לא קפני. צבעלים פטור משום דחייביה ליתיה אלא צפשיעה ופשיעה לא פטור גני צעלים:
דכתיבא

גניבה ואבידה דשואל מה שצורה ומתה דשואל צבעלים פטור אף חיובא
דשומר שכר מעליון מה שומר שכר חייב בגניבה ואבידה שלא צבעלים אף שואל כן ומתה ש"ש צבעלים פטור
אף שואל כן ואין משיבין על הדיקא: פשיעה צבעלים. אחד מן השומרים שפשה כשהיו צעלים צמלאכמו: מקרא. אס בעליו עמו
(שמות כג): נדרש לפניו. אשומר שכר צהיקשא: ולא לפני פניו. אש"ח דפרשיות של ש"ח ושל ש"ש לא איתקש צו"ו ימיה דלא כתיב
וכי יתן צש"ש: אש"ח. דמתיב ביה פשיעה על כל דבר פשע: לחיובא. לחייבו שלא צבעלים פשיעה: אכל לפוטרו. לא. כלומר אפי' צש"ש
ושואל לא הוה פטור דכי גמרינן פשיעה צבעלים צש"ש וצשואל צק"ו משומר חנם דחייב לגמרי הוה צין צבעלים צין שלא צבעלים דכי כתיב
אס בעליו עמו: אהנך חיובי דכתיב צש"ש וצשואל הוה דכתיב אכל אפשיעה דלא כתיבא צבו דהדיא לא שנא צבעלים ל"ש לא צבעלים: מקרא
נדרש. צממיכות הפרשיות ואע"פ שאין היקש מפורש צהן: השואל אס הפרה גרסינן צמרויהו. ולא גרסי' השוכר גני פרה אלא
גני צעלים: ואילו שומר חנם דפרה לא קפני. צבעלים פטור משום דחייביה ליתיה אלא צפשיעה ופשיעה לא פטור גני צעלים:
דכתיבא